

Издаван уторком, четврком и суботом.
ПРЕПЛАТА: на Краљевину СХС
 мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
 на Италију мјесечно лира 6; по
 једном броју 30 центеваља. Огласи
 по цјенику. Појединачно број Д 150.

Одјелништво
**ДАЛМАТИНСКИ
 РАДИКАЛ**

Помтарина плаћена у готову.
 Издаје: Округни Одбор Народне
 Радикалне Странке у Шибенику.
 Одговорни уредник: Шољер Такић.
 Телефон број 60.
 Штампара: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II. ШИБЕНИК, сриједа 9. маја 1923. Број 84.

Zadatak nove vlade.

Kriza je svršena obrazovanjem homogenog i poslovnog radikalnog kabineta. Pored svih nastojanja i raznih intriga protivnika radikalne stranke da smete pravilni i prirodni izlaz iz situacije, zdrav politički smisao je, ipak pobijedio. Upravo, sa svim tim makinacijama učinjeno je samo to da se kriza produži mnogo više nego što je to bilo potrebno. Razbistrivanje situacije nije, takogjer, ništa dobilo, jer je situacija bila jasna i odredjena samim rezultatom martovskih izbora. I sva ona pregovaranja, pogaganja i natezanja za obnavljanje radikalno-demokratske koalicije učinila su da se izgubilo prilično vremena u radu. Mi smo odlučni protivnici takvih parlamentarnih metoda da jedna stranka, služaj sa demokratskom strankom, hoće pod svaku cijenu, svoju rehabilitaciju pomoću vlasti i ne preza ni od čega samo da dogje do ostvarenja toga svoga cilja. Njoj je dobro došlo i uvlačenje Kruine u svakodnevni politički život, pripisujući joj neku naklonost prema izvjesnoj kombinaciji, pa, čak, i njenu sklonost na jednom vanparlamentarnom izlazu. U tu svrhu, bio je mobilisan i jedan dio štampe koji je sistematski i svakodnevno unosio zabunu u javnost i namjerno išao na to da što više komplikuje situaciju.

Takvim radom ne ide se ni najmanje sregivanju prilika i staložavanju duhova u državi, niti takav rad odgovara demokratskom i parlamentarnom duhu, a najmanje, pak, odgovara interesima ustavne monarhije i postojećeg stanja. Takav rad i takva politička borba nisu ništa drugo od zločin. Radikalna stranka je pozvana da sve ove štetne pojave i po demokratiju, i po parlamentarizam, i po režim, radikalno suzbije i ne dopusti im da se udomaće. U protivnom, radikalna stranka demantovala bi i sebe samu i svoju prošlost. Nova vlada je dužna da o svima ovim stvarima povede računa i posveti se sva jednom pozitivnom i konstruktivnom radu.

Taj rad ne smije da bude sitničarski od danas do sutra. On mora biti većeg zamaha sa jednom jasnom i odregjenom linijom, sa koje se neće, uopšte, skretati. Našoj zemlji potrebna je jedna odlučna i energična vlada u sprovodjenju svoga programa, i vlada, koja će moći sebi pribaviti potreban autoritet, koji je, u posljednje vrijeme, bio jako raskliman, zahvaljujući već spomenutim, štetnim pojavama u našem političkom životu. I narodno povjerenje, manifestovano tako vidno na prošlim izborima, koje je radikalna stranka dobila, ide nama u prilog.

Narod je sit političkih eksperimenata i koalicionih vlada i želi samo rad i čvrstu ruku, jer će se, jedino tako, poči pravim putem narodnih i državnih interesa. A radikalna stranka, svojom prošlošću i postignutim rezultatima u svome radu, može s pravom sebe smatrati za oličenje države. Izvršeno djelo, ma koliko se odricalo od protivnika radikalne

stranke, ostaje uvijek djelo i najbolje svjedočanstvo njenog državotvornog rada. Sve to i dobiveno narodno povjerenje neka posluži novoj vladi kao najbolji oslonac i opravdanje za njen budući rad.

Mi od nove vlade očekujemo sa potpunim povjerenjem da će odgovoriti svima ovim narodnim potrebama i na taj način povesti zemlju putem konsolidacije unutrašnjih prilika i putem narodnog napretka i blagostanja. Radikalnoj stranci pao je u dio samim tokom istorije ostvarenje narodnog oslobodjenja i ujedinjenja, koji je zadatak ona izvršila sa puno časti i ponosa i na naše opšte zadovoljstvo. Radikalnoj stranci danas je, takogjer, samim tokom pao u dio da dovrši započeto djelo. Pored izvršenog fizičkog jedinstva, na radikalnoj je stranci ostalo da sprovede i duhovno jedinstvo rukovodeći se u tome svome radu samo narodnim i državnim interesima. Mi ne sumnjamo u krajnji uspjeh ovog velikog djela, jer radikalna stranka raspolaze potrebnim materijalnim i moralnim uslovima za njegovo ostvarenje.

Da završimo. Riješenje krize obrazovanjem radikalnog poslovnog i homogenog kabineta odgovaralo je potpuno parlamentarnom principu i stvarnosti. Ovo riješenje je, najzad, i izraz narodnog raspoloženja. Kruna se je održala na svojoj visini prihvativši ga kao jedno preporučljivo i mogućan izlaz iz stvorene situacije. Na vladi je i na radikalnoj stranci da izraženo povjerenje opravdaju.

Poruka Slovenca Hrvatima.

„Slovenski Narod“ donosi uvodnik pod naslovom „Nekoliko riječi braći Hrvatima“ iz kojeg vidimo ove rečke:

„Šta da rečem o braći Hrvatima?“

Neka mi ne zamjere, što sam otkrit: uvijek se vidjelo, da su od sva tri naša plemena Hrvati najmanje žilavi.

Zašto su Hrvati nezadovoljni? Ne treba da zamjerimo Hrvatima, što predbacuju Srbima, da ne znaju dobro raditi. Uzroci nezadovoljstva u Hrvatskoj su više formalnoga, nego li od stvarnoga značaja. Hrvati su uvijek imali svoga bana. „Kako bi Hrvatska mogla postojati bez bana?“ Da, Hrvati su imali svoga bana, no šta je bio taj ban? Mađžarski eksponent! Da li su naša braća zaboravili Hedervarijeve časove? Šta su imali Hrvati od toga sjaja, u kome je živio ban? Mislim, vrlo malo!

Radić nije toliko neprijatelj naše države, koliko je neprijatelj svoga plemena. Koji pametan čovjek ne uvigja, da Radić mora prije ili poslije doći do katastrofe? Umjesno je, što je vlada stupila u pregovore s njim, te ga na taj način nagнала da otkrije svoje zadnje misli.

Radić ne mari toliko za republiku, još manje mu je stalo da se sporazumi sa Srbima. Radiću godi jako da je neka vrsta suverena, oko koje će se puštati na sve strane velike slavopojke. Radić ne smije da pokaže svoju republiku u

pravoj boji, jer zna vrlo dobro, da bi ga to dovelo do propasti. Početak republike bio bi kraj njegove slave!

Iz svega toga, zaključuje se, da se Radić politički precjenjuje. Ignorirati ga, to bi bilo načelo svih pametnih političara, jer, u stvari, on drugog poštovanja ne zaslužuje! Neka mu se ukaže samo toliko pažnje, koliko to zahtjeva autoritet države. Ali, zar nema ljudi u Hrvatskoj, koji ne uvigjaju Radićeve škodljivi upliv, i da ga instinski upoznaju. Radić je na prvom mjestu neprijatelj svoga sopstvenog plemena“.

Srpsko-hrvatski одношаји.

U broju od prošle nedjeље napisao je naš prijatelj Albert Muse članak u uglednom pariškom listu „Журнал де Деба“, о ријешењу српско-хрватскога спора, који је Радићевом акцијом дошао у критичну ситуацију.

„Оно што компромитира — вели Muse и то јако компромитира ситуацију, то је што су Хрвати изабрали за свога вођу Радића, који има сјајне интелектуалне квалитете, али који, уза све то нема апсолутно никаква смисла за конзеквантан рад Радић је за посљедњих 20 година дао доказа једне страшне несталности. Једно за другим србифил и аустрофил, франковац и југославец, централиста и републиканац. Изгледа да се је Радић увијек мијењао само у смислу својих личних амбиција и својих непосредних интереса. Конач рата га је изненадио и нашао у једној доста теškoј ситуацији јер је он из све снаге лирифицирао дом Хабзбуршки. Радић не изгледа да је човјек новог политичког реда и само једноме великоме преокрету има се приписати, да се овај парадоксални демагог у току од три године дана готово идентифицирао са цијелим хрватским народом.“

Посљедњи су избори опили толико Радића, да су га бацили сасвим изван осјећаја реалности. Хрвати заборављају на надчовјечке напоре српске војске, по цијену којих су јужници Словени извјестили своју слободу, а у којима је Радић играо мизерну улогу. Он је сада пренио хрватске захтјеве на терен права за самоопредјељење и изразио је претензију да говори Србима као једна сила према другој и то парламента и против Устава.

Задаћа новог министарства биће тешка и захтјеваће много хладнокрвности и стрпљења.

Питање српско-хрватско није од оних питања која се регулишу силом и баш због тога што то у Београду знају као што и познају југославенски патриотизам доброг дјела Хрвата, сажалевају демагошке алире, који је Радић увео у ревизионистичку кампању. Тешко ће бити правично ријешити спор све докле, док вођа хрватске сељачке странке буде гледао у повјерењу, које му је дао хрватски народ, само једно средство да дијели остале партије или да одржи своју популарност у сељачким масама глупим лицитирањем“.

— Изгледі на жетву у нашој Краљевини веома су повољни. Држи се да ће овогодишња жетва дати до 30 по сто више од прошле године.

Демократски проглас.

Демократи су издали опширан проглас, који је уперен искључиво против нашег вође г. Пашића и радикала уопште. У сном прогласу демократи оптужују радикале, да су они онемогућили коалицију, док свака зна како су се демократи за вријеме преговора држали, јер уопште њима није било стало до коалиције и до сређивања наших унутрашњих прилика. Они су хтјели да тргују. Наравно проглас је пул клевета и оговарања у ком се приказује радикале као највеће непријатеље државе, док је „демократска странка једина државотворна странка“, па позивљу сав народ да приђе демократској странци и напусти радикале

Овај проглас најбоље показује сву смушеност у демократским ријетким редовима. Само што им тај барут неће уполити. Мисле демократи да је сељак толико лаковјера да ће повјеровати овом прогласу и листом прићи демократима. Ми разумијемо оне последње грчевите напоре демократа, да се домогну власти. Било па прошло. Када су били на власти, онда су заборавили на народ, а сада када су ту власт изгубили, сада се милостиво „сјећају“ народа и упућују му — проглас.

Нема ништа. Демократска странка на личи јектичавом човјску, који је већ на издишању. Нема тога лијека и нема те силе, која ће зауставити природни ток времена и пропаст демократа. Они то осјећају и са очајним беснилом се бацају блатом на радикале, као да су они криви њиховој пропасти. Нису се радикали најмили да навлаче демократске талге из блата, гдје су се заглибили баш својом сопственом кривицом.

Сада имамо много чистију ситуацију; демократи су сасвим испали из комбинације, па се сада има јаснији преглед. Нема оног умотаног стања. Радикална странка са пуно воље полази на рад за уређење наше Отаџбине.

Економско-финансијски преглед.

Пораст динара.

Интересантно је констатовати, да чим је био Давидовићу повјерен мандат за састав владе, да је динар одма нотирао мање. Но одма по образовању владе, динар се стално почео пењати. Уопште, ових задњих пет мјесеци, што су радикали на влади, динар се почео на страним тржиштима знатно опорављати. И ако се посједници страних плаћених средстава труде из петних жила, да што боље продаду своје залихе, то ипак сваког дана наш се динар све више опоравља и диже. Овове су два узрока: здрава и одређена финансијска политика и све то боље сређивање наших унутрашњих одношаја.

Али што је најинтересантније учвршћивању динара предњака буреа у Њујорку и Прагу. Њујоршка буреа нотирала је 2. о мј динар у паритету са швајцарским франком са 5855 према швајцарском франку 5775 у Цириху. Услед тога циришко нотирање губи све више базу за калкулацију за наша тржишта а вамањују је нотирања Њујорка. Ово јасно показује, како у Цириху има нека потајна сила, која омета порасту нашег динара.

Пословање са доларима, које се све више учвршћује на номчаним тржиштима као стандартска новчаница, услед јаким веза америчких банака на европским тржиштима јак је олакшано. Циришка буреа губи терена у Европи услед јаким повлачења страних полога на швајцарских банака, које слабо укамају новца Новчаном се тржиште све више повлачи према западу и у Америку, те ће ускоро и за

нас доћи час, гдје неће бити више мјеродавна буреа у Швајцарској за динар. И ово ће много допринијети поправку нашег динара, јер тамо неће бити ове акулисне игре, која ће уметњим начином обарати праву вредност динара.

Прошле недеље у Трсту је била јака потражња за динаром, те је 3 о мј тришанска буреа забилежила динар са швајцарским фр 5921.

Сада, кад се примиче нова жетва, која обехана обилан плод, наш ће динар још више расти.

Наши дописи.

Novalja, 5. маја.

(*Planje općine*). Stvar naše općine u Novalji ide svojim tokom. I da nije jedne smetnje, koja osporava otcjepljenje Novalje od Paga, već bi pitanje naše općine bila gotova stvar. A tu smetnju stvara sam tajnik paške općine g. Rakvin, koji je davno morao da pogije u pensiju. Ali prije nego ode, on hoće da ga zamijeni njegov sin, pa se boji, da kad bi se prije otcjepila Novalja od Paga da bi mu taj plan propao. Sve moguće g. Rakvin poduzimlje, iznoseći stare austrijske paragrne, dn se otcjepljenje što više odljui, ako ne i pokopa. Suviše je govoriti, kolika je potreba da se Novalja otcjepi od Paga, jer o tom je bilo dosta govora, a na temelju toga je i ministarstvo riješilo da se provede otcjepljenje. Upozorujemo našu pokrajnin. upravu u Splitu, da pospešji ovu stvar i da se ministarsko naregenje provede brzo i bez okolišavanja. — Novljanin.

Dubrovnik, 7. маја.

О доласку и причку наше Краљице, већ је било писано у вашем и другим листовима, а придржавам се да вам други пут пишом о неким потанкостима боравка Њ. В. у овом граду. Општина је дубровачка послала Њ. В. Краљу телеграм, изјављујући срећу да је овај град могао да у највишем одушевљењу поздравни своју прву и праву Краљицу и израдила наду и жељу да ће чим прије моћи поздравити и Његово Величанство.

Овдје има доста хотела и пенсона од којих су неки баш прво-класни, у сваком огледу, тако да могу примити и најодабраише госте, као „Империл“, „Лапад“, „Одак“ и други па што се тиче, уређења, намјештаја и послуге, странци се хвале и задовољни су. Него ако овдје има хотела, нема него само двије кафане у које иде бољи свијет а то је опћинска и „Дубравка“ на Пилама, па кад су ружна времена и кише, свијет нема просто гдје да се склони, јер су те кафане доста малене. Ради тога састало се неколико грађана без разлике странака, да се договоре што би се имало радити да се на најбољи начин пружи страним гостима забаве и разоноде у досадним часовима. Након кратког претреса и измјене мисли, закључили су да се гради један „Kursalon“, у коме ће бити сви могући комфорти, по најмодернијим захтјевима. Изабрао је одбор, који је одмах приступио раду, да се надамо да ће тај „Kursalon“ бити брзо сарађен и отворен.

Док се пак о томе стопња вијећа, „Српска Банка“ која има лијело земљиште у ували „Лапада“ нећ је започела да гради једно модерно купалиште са бифеом, кухињом и савим другим комфортом, како се налази у свјетским модерним купалиштима. Ту ће бити гимнастичке справе, мјесто за игре тенниса и фибала, простор за сунчање и остало. За сада ће бити само 48 кабинана али се гради тако да ће их се моћи надрогадити до 100. Тако ћемо и у том погледу добити нешто што је баш фалило у овом граду, а што ће донијети сигурно доста користи.

Домаће вијести.

Kraljičin dolazak u Split. U četvrtak popodne dolazi Nj. V., na povratku iz Dubrovnika za Beograd, u Split, gdje će se zadržati dva dana. Tom prilikom Nj. V. Kraljici predaće se i dar Dalmacije, za koji su doprinijeli svi krajevi. Prema prvim vijestima Nj. Velič. imalo je stići i u Šibenik u subotu, ali po najnovijim vijestima, odustalo se je od dolaska. Šibenik i okolica mnogo žale što ponovno neće moći iz bližega vidjeti i pozdraviti svoju milu i obljublenu Kraljicu.

Privrednici u Šibeniku. U petak, 11. o mј., u dva sata po podne stižu u Šibenik posebnim parobrodom privrednici iz svih krajeva naše prostrane domovine. Udruženja trgovaca i obrtnika zajedno s općinom uzelo je parobrod, koji će odvesti goste u Skradin na slapove Krke. Uvečer se gosti vraćaju natrag, te će razgledati Sufid, Sunsko ind. preduzeće i ostale tvornice u gradu. Udruženje trgovaca prirerjuje na večer u počast gosta lunč na terasi Hotel Krka. Među privrednicima nalaze se i svi strani konzuli. Ovak posjet ima veliko značenje za našu Dalmaciju. Šibenik treba da dočeka svoje goste, kao što je to njegov običaj od vjeka, vesela srca i raširenih ruku.

Gjurgjevski uranak. U nedjelju na Gjurgjev dan šibenski garnizon sa gragjanstvom priredili su Gjurgjevski uranak. U pet sati momčad naše kopnene vojske i ratne momarice sa svim oficirima, Soko i lijepi broj gragjanstva uputili se sa Poljane na Šubičevac. I dok je sunce izlazilo, bio je divan pogled sa Šubičevca na grad i kanal. Uz svirku orhestra ratne momarice igrala su se narodna kola, pjevalo i veselilo. U 8 i po sati bio je povatak. — Moramo s negodovanjem zabilježiti da se ovom uranku naša Gradska glazba nije udostojala učestvovati. Za svaku stvar, za svaki istup naši glazbari hoće masnu plaću, a pri tome zaboravljaju da je to gradska ustanova, da gragjani plaćaju članarinu daju doprinose i sl. A zašto sve to? Pa zar onda gragjanstvo nema pravo da od glazbe zahtjeva da i ona učestvuje ondje gdje i gragjanstvo? Ovak nerazumni postupak glazbara odbija svijet od sebe i na taj način sami glazbari kopaju jamu Gradskoj Glazbi.

Interesantan datum. Listajući slučajno po starih listovima naišli smo na jedan interesantan datum, koji ćemo kroničarski zabilježiti. Na 18. aprila 1875 došao je bivši austrijski car Eranjo Josip u Šibenik. Dočekali su ga prestavnici vlasti i sav službeni aparat, koji nije dozvoljavao da mu se pristupi. Kud god je bivši austrijski car prolazio nije smjelo biti naroda. Taj isti dan ove godine došla je u Šibenik po prvi put i naša Kraljica Marija. Kolike li razlike od njenog dočeka i onoga austrijskog česaru? Njega su čekale vojničke mamuze i žandarске kaciće, dok je Nj. V. Kraljicu dočekao narod vesela i oduševljena srca, kupio se oko nje kao oko majke svoje, a ona je prilazila narodu i pozdravljala ga.

Predaja odlikovanja. Jučer je gospodin veliki župan dr. Perović na svečan način predao direktoru naše gimnazije g. Marku Ježini odličje Belog Orla V. stepena, koje mu je bilo udijeljeno ukazom Njegovog Veličanstva 27. januara o. g.

Čitulja. Sinoć, 3. maja, našeg odličnog prijatelja g. Krstu Bibiča, opć. upravitelja u Skradinu, zadesila je sloba obiteljska žalost. Njegov miljenik jedinac Siniša, učenik II. razreda kr. realne gimnazije preselio se je u vječnost u 13. godini svoga mladenačkog života. Ucviljenim roditeljima i rodbini i naše saučestje u njihovoj teškoj boli, a pokojniku laka zemlja!

Iz uredništva. Pošto nam je jedan slugar pošao na jednomjesečnu vojnu dužnost i pošto je maj mjesec praznika, to smo prisiljeni da list privremeno izdamo samo dva puta nedjeljno i to srijedom i subotom. Čim nestane ovih tehničkih poteškoća list će izlaziti kao i do sada tri puta nedjeljno. — Molimo gg. pretplatnike da ovo uvažavaju.

Lične vijesti. U Šibeniku je ovih dana boravio general Milič, predsjednik naše komisije za razgraničenje oko Zadra.

Šifrovani telegrami. Ministar pošta i telegrama dozvolio je da se trgovci, novčani zavodi, industrijalci i trgovački posrednici, mogu za svoje trgovačke poslove služiti šifrom.

Pokrajinski Odbor Jugoslavenske Matice. Prama zaključku pokrajinskog zbora, pokrajinski odbor Jugoslavenske Matice držat će svoju prvu sjednicu dne 23. maja 1923. u 9 i po sati u jutro u dvorani gradske biblioteke (Kružičeva ul. br. 4), na kojoj će se pretratati razna pitanja o daljnjoj organizaciji rada, prihvatiti razne predloge, riješiti stigle molbe. O dosadašnjem radu i poduzetim koracima referisat će pokrajinski tajnik, a o stanju blagajne pokrajinski blagajnik. Ovim se upozoruju svi članovi pokrajinskog odbora, za sudjelovanje, a podružnice, da se drže poslame im okružnice br. 5 od 2. V. 1923., br. 533. Predsjednik: prof. Alfrevič; Tajnik: Matej Škarica.

Zahvala. Prosvjetna sekcija Sokola prikazala je ovih dana dva puta „Posljednji Zrinski“ u korist Jugoslavenske Matice. Tko pozna prilike lokala i težinu komada, mora da se divi zanosu i svijesti rodoljubnih diletanata. Oni su čeličnom voljom svladali sve zapreke i publici pružili rječak užitak, a Jug. Matici namakli lijepi prihod. Uprava Sokola i njegova dramska sekcija dokazali su u više navratka, da poziv Jug. Matice shvaćaju i da im naša zarobljena braća na srcu leže. Dok njihov svijetao primjer požrtvornosti javno ističemo i duboku im zahvalu izrazujemo, dotle postupak vlasnika kina „Tesla“ g. Ivana Fulgoza osugujemo. On je Kino Jug. Matice zanijekao — premda mu je bila ponugjena nagrada od 1000 D. — a ustupio ga isti dan jednom hipnozeru za 800 D. Izgovor da bi bio za predstavu Kino okupiran dva dana ne stoji, jer se lokal tražio samo za ponedjeljak večer. Nije dosta deklamovati o rodoljublju i požrtvornosti, nego to treba pokazati i djelom. Hvala takogier i upravi Narodnog Pozorišta za Dalmaciju u Splitu, koje je ustupilo kostime kao i gci Belamarić, bez kojih ne bi prestava onako uspjela. — Uprava Jug. Matice.

Srpska Kreditna Zadruga u Kninu pozivlje sve svoje članove na 15. redovnu glavnu godišnju skupštinu, koja će se održati u nedjelju 13. maja o. g. u 11 sati u prostorijama Srpske Čitaonice. Ova će skupština biti od velike važnosti i interesa, jer će na njoj da polome kopija dvije grupe, koje zastupaju različite poglede na cilj i život ove srpske novčane ustanove. Jedni su za likvidaciju Zadruga i njeno utapljanje u Srpsku Banku, dok su drugi za njen vaskrs i preporogjaj, da opet posluži korisno narodu, da ju se udesi kao centralni kreditni zavod pri Savezu Srpskih Privrednih Zadruga u Kninu, koji će da finansira sve svoje članice i dade novoga i jakoga poleta srpskom zadržarstvu sjeverne Dalmacije, donje Like i Krbove i dijela zapadne Bosanske Krajine, koje će u tome Savezu biti okupljene. Zadrugari ne izostanite sa skupštinom!

Profesori pred štrajkom. I naše profesorsko udruženje izjavilo se na svojoj jučerašnjoj sjednici solidarnim sa pokretom, da se 21. o. mj. stupi u štrajk, ako do toga dana vlada ne usvoji njihove zabtjeve. Neznamo kako su

gg. profesori motivisali ovakav svoj postupak. Mi ćemo im iznijeti što oni možda nijesu znali. U Novom Sadu su profesori odlučili, da se ne odazovu pozivu da 21. stupe u štrajk iz razloga što je vlada tek nastupila i ne može da za tako kratko vrijeme izvrši profesorske želje, a sprema i sama zakon o činovnicima, te bi trebalo sačekati na vladine odluke. Ovakav zaključak diktirao je razum.

Gjaci i politika. Ministarstvo prosvjete zabranilo je srednjškolskoj mladeži organizovanje u političkim društvima bilo kojega smjera.

Uprava praških velesajama uzoraka saopćuje, da su se dogodili slučajevi, da su trgovci tražili na velesajmu robu iz kraljev. SHS. kao vino, čilime, čipke, poljoprivredne produkte itd. ali kojima uprava nije bila u stanju da udovolji. Uprava velesajma moli, da se na ovu činjenicu upozore dotični SHS. interesenti. U slučaju, da bi se ovdašnji trgovci odlučili izlagati na praškom velesajmu, a da ne bi njima bilo moguće učestvovati lično, uprava velesajma je spremna ustanoviti u ČSR pouzdane zastupnike koji bi uz primjerenu i unapred ustanovljenu nagradu dotični proviziju ovdašnje firme na velesajmu zastupali.

Kupanje. Ove je godine dosta rano prijavljeno, pa se mladost počela da kupuje već od dulje vremena. Pošto u Šibeniku nema u blizini grada zgodno mjesto za kupanje, to bi bilo potrebno da se kupalište Jadrinja otvori čim prije. Nastali su vrući dani kao u sred ljeta. Termometar u podne pokazuje u hladu 26—27 C., dok u moru preko 18 C.

Razrez poreza. Poreska kot. vlast u Šibeniku javlja, da je dovršeno odmrjavanje dohudarine i prihodarine za 1920. godinu. Poreski iskazi biće izloženi kod Poreske kot. vlasti u Šibeniku i poreskih ureda u Skradinu i Tijesnu kroz petnaest dana i to od 10. V. do zaključno 24. V. o. g. koje može svak pregledati.

Sa ribarnice. Ovih posljednjih dana naša je ribarnica puna ribe svih vrsti. Svijet se ipak gužva jer svak hoće da uhvati bolju vrst. Cijene su od 6—14 dinara po kg. Radi izobilja ribe pale su cijene mesu znatno, tako da janjetina stoji 12—14 dinara po kg., a janjetina na raznju 20—22 dinara.

Izgubljena je narukvica sa zlatnom lira Sterling. Pošto je draga uspomena, moli se poštenog nalaznika da preda uz dobru nagradu g. Viktoru Ložiću, prodaja suhog mesa na obali.

Iseljavanje iz Kraljevine SHS.

U mjesecu martu iselilo se iz čitave Kraljevine svega 198 lica, i to 127 muških i 71 ženskih.

Od ovoga broja iseljenika, iselilo se iz Srbije i Crne Gore 9, dok preostali broj od 175 iseljenika otpada na ostale pokrajine.

Po zemljama useljavanje otpada na: Savezne Države Američke 57, Kanadu 13, Argentinu 126, Chile 1, Južnu Afriku 1.

Kako se iz ovih podataka vidi, najveći broj iseljenika iselio se u Argentinu.

Ako se uporedi iseljavanje u martu sa brojem iseljenika u januaru i februaru o. g., to se vidi da je u ovom mjesecu broj iseljenika nešto veći od januara (157) a manji od februara (223). Ukupni broj iseljenika od 1. januara do 31. marta iznosi 578 lica, a Generalni Iseljnički Komesarijat, od 1. januara do 31. marta, izdao je svega 767 odobrenja za izdavanje iseljeničkih putnica u prekomorske krajeve.

Nadalje povratilo se u prekomorske zemlje u toku marta 82 stranih državljana, većinom bivših Jugoslovena, naturalizovanih Amerikanaca.

— U četvrtak je potpisana izmeggju naše Kraljevine i Grčke konvencija o solunskoj luci.

Brzojavne i telefonske vijesti.

Vladin program.

BEOGRAD, 9. Ministarski savjet konačno je utvrdio program, s kojim će vlada izći pred Skupštinu. Vlada neće iznositi nikakve posebne deklaracije.

Likvidacija pokrajinskih uprava.

BEOGRAD, 9. Ministar unutrašnjih djela poslao je upute svim pokrajinskim namjesnicima da što prije likvidiraju poslove. Definitivnoj podjeli na oblasti pristupiće se na jezen.

Trzavice megu demokratima.

BEOGRAD, 9. Izmeggju lijevog i desnog krila demokratske stranke nastale su trzavice. Jedni drugima prebacuju krivicu što nije došlo do koalicione vlade. Davidović sada radi na tome, da posve onemogući Pribičevića u klubu.

Radić hoće u Prag.

ZAGREB, 9. Iz Radićeve se okoline doznaje, da Radić namjerava ovih dana poći u Prag. Navodno se govori, da je Radić dobio „vrlo važne vijesti“ iz Praga, radi kojih mora da pogje u Prag.

Pred štrajkom željezničara.

BEOGRAD, 9. Pregovori izmeggju željezničara i ministra saobraćaja u smislu odluka željezničarskog kongresa održanog u Beogradu, počele se sve više zaostavati. U toku današnjeg dana očekuje se prekid pregovora i zapoćmanje opteg željezničarskog štrajka.

Rad verifikacionog odbora.

BEOGRAD, 1. Verifikacioni odbor neuromo radi. Do sada nije poništen ni jedan mandat. Bivšem predsjedniku Skupštine Ribaru verifikiran je mandat. Drži se, da će verifikacioni odbor završiti posao ove nedjelje, a druge nedjelje bi se imala sastati Skupština na redovito zasjedanje.

Radićevi disidenti.

BEOGRAD, 9. Na razne se načine komentariše posjeta trojice Radićevih disidenata poslanika Kordića i Minarića i bavlseg posl. Hajzlera kod ministra predsjednika Pašića. Oni su dugo razgovarali s Pašićem i oba poslanika su obećala potpomagati vladu u parlamentu.

Državni proračun.

Ministar financija dr. Stojadinović primio je novinare i dao im opširan izvještaj o radu ekonomsko-financijskog komiteta ministara. Govoreći o našim reparacijama dr. Stojadinović veli, da plaćanje u naturi od strane Njemačke nailazi na velike teškoće te je to uzrok što je naš državni proračun u zadnje 4 godine u deficitu. Vlada će ovom pitanju posvetiti naročitu brigu i u skoro vrijeme donijeće definitivnu odluku glede najnužnijih zakona, koje će donijeti sadašnji Parlament. Dr. Stojadinović je dalje izjavio, da zavlajenje činovničkog zakona povlači za sobom dva uslova: redukciju činovnika i znatnijim povišenjem poreza.

Danas samo neki dodaci činovnika iznose 3 i po milijarde dinara godišnje. Ako se reduciraju 10 po sto činovnika, troškovi će u polovicu biti pokriveni. Projekat za izjednačenje poreza koji je sastavljen u ministarstvu financija u nekim tačkama će se izmijeniti.

Državni proračun iznosiće 10 milijardi dinara. Vanredni krediti iznosiće 1 milijardu, a likvidacioni proračun 2 milijarde dinara. Ukupno dakle 13 milijardi.

— Engleski kralj Gijuro sa kraljicom stigao je u ponedjeljak u Rim.

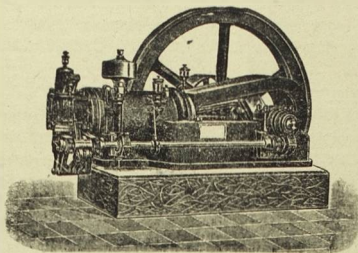
— U Rumunjsku je stigla engleska misija pod vodstvom maršala Frencha. U isto vrijeme stigla je i francuska misija. Obe misije otišle su na dnjeparsku granicu.

Помажите „Просвјету“!

TEHNIČKI URED OSKAR KRAUS

TRST - Via S. Nicolò 4/II.

Opskrbljuje kroz najkraće vrijeme sa motorima na naftu i benzin, motorima DIESEL, električnim motorima i dinamima, motorima za brodove i jedrenjače, kompletni namještaj za tvornice tjestenine, mlina, sprave za tištenje maslina, za mehaničke i drvodjelske radione i sve ostale vrste mašinerija s tehničkim namještajem.

Cijene u dinarima. - Informacije i proračuni besplatno.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D. PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzjavni naslov: DALMASCONTO.

21

ПОЗИВ НА РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ.

Позивљу се Гг. Чланови СРПСКЕ КРЕДИТНЕ ЗАДРУГЕ у Книну (протоколсаног удружења са ограниченим јемством) на XV редовну главну скупштину, која ће се одржати у просторијама Српске Читаонице дана 13 маја (неђеља) т. г. у 11 сати прије подне, на којој ће се претресати слиједећи

ДНЕВНИ РЕД:

1 Читање ревизионог извјешћа — 2 Извјештај Управе и полагање рачуна за године 1918, 1919, 1920, 1921, 1922 рада. — 3 Извјештај надаорног одбора — 4 Одобрење закључних рачуна и давање разрјешнице управи и надаорном одбору — 5 Промјена правила — 6 О подјели чисте добити — 7 Избор нове управе — 8 Избор надаорног одбора — 9 Избор тројице чланова повјереника у смислу § 73 друштвених правила

Управа СРПСКЕ КРЕДИТНЕ ЗАДРУГЕ у КНИНУ
протоколсаног удружења са ограниченим јемством

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“